

Nr 149.

Ankom till riksdagens kansli den 2 maj 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till löneplaner för extra ordinarie tjänstemän m. fl. icke-ordinarie befattningshavare vid den civila statsförvaltningen m. m.

(3:e och 4:e avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 10 mars 1939 dagtecknad proposition, nr 218, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av ett vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade löneplaner för extra ordinarie och extra tjänstemän inom den civila statsförvaltningen;

dels besluta, att rörligt tillägg skall utgå till extra ordinarie och extra tjänstemän samt aspiranter enligt av departementschefen förordade grunder;

dels ock besluta, att barntillägg skola övergångsvis utgå till vissa här avsedda befattningshavare enligt av departementschefen förordade grunder.

Inledning.

För *ordinarie* tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen, kommunikationsverken, domänverket samt lots- och fyrstater träder det nya civila avlöningsreglementet, som utfärdats den 4 januari 1939, i kraft den 1 nästkommande juli.

Enligt förslag, som Kungl. Maj:t i propositionen nr 217 förelagt riksdagen, skola jämväl *ordinarie* tjänstemän vid det statliga undervisningsväsendet fr. o. m. nämnda dag inordnas under sagda reglemente.

De nu gällande, grundläggande avlöningsbestämmelserna för *icke-ordinarie* tjänstemän inom den nyreglerade civila statsförvaltningen äro meddelade genom olika av Kungl. Maj:t utfärdade kungörelser.

I dessa kungörelser äro detaljerade avlöningsbestämmelser meddelade för vissa huvudkategorier av *icke-ordinarie* tjänstemän, nämligen för tjänstemän å extra stat, extra ordinarie tjänstemän, extra tjänstemän och aspiranter ävensom för extra ordinarie och extra lärare. I avseende å det materiella innehållet ansluter sig lönesystemet för de *icke-ordinarie* tjänstemännen

nära till de huvudgrunder, som tillämpats i ännu gällande avlöningsreglementen för ordinarie tjänstemän inom motsvarande förvaltningsområden. Särskilt må nämnas, att i de i kungörelserna ingående löneplanerna avlöningsbeloppen inom vederbörande löneklasser överensstämmer med avlöningsbeloppen i motsvarande löneklasser å löneplanerna för ordinarie tjänstemän. Utöver de i löneplanerna upptagna lönerna åtnjuta ifrågavarande kategorier icke-ordinarie tjänstemän dyrtidstillägg, provisorisk avlöningsförstärkning samt, i förekommande fall, provisoriskt dyrtidstillägg, allt enligt samma grunder, som gälla för den i avlöningsreglementena avsedda ordinarie personalen. Vissa extra ordinarie tjänstemän uppbära därjämte provisoriskt lönetillägg.

1936 års lönekommitté har den 21 december 1938 till Kungl. Maj:t överlämnat betänkande med förslag till civilt icke-ordinariereglemente, som i huvudsak är avsett att gälla vid de verk tillhörande den civila statsförvaltningen, beträffande vilka civila avlöningsreglementet beslutats skola äga tillämpning. I första hand skulle sålunda reglementet ersätta de nuvarande avlöningsbestämmelserna för icke-ordinarie tjänstemän vid allmänna civilförvaltningen, kommunikationsverken, domänverket samt lots- och fyrstaden. I den mån nya förvaltningsområden inordnas under civila avlöningsreglementet, skulle följaktligen icke-ordinariereglementet utan vidare bliva gällande även vid dessa.

I anslutning härtill har den 1 februari 1939 avgivits ett av inom finansdepartementet tillkallad sakkunnig utarbetat förslag angående den icke-ordinarie lärarpersonalens inordnande under det nämnda civila icke-ordinariereglementet.

Det föreslagna icke-ordinariereglementet innefattar lönereglering för de av reglementsförslaget berörda icke-ordinarie tjänstemännen efter samma grunder, som tillämpats i civila avlöningsreglementet. Reglementsförslaget har vidare i formellt hänseende uppställts efter motsvarande principer som civila avlöningsreglementet. Sålunda hava i 1 avd. sammanfattats vissa allmänna avlöningsbestämmelser. I 2 avd. äro intagna avlöningsföreskrifter för extra ordinarie tjänstemän och i 3 avd. avlöningsbestämmelser för extra tjänstemän vid andra civila verk än kommunikationsverken ävensom för aspiranter vid sistnämnda verk. 4 avd. upptager vissa för särskilda tjänstemän eller grupper av tjänstemän avsedda specialföreskrifter.

I avseende å det materiella innehållet grundar sig reglementsförslaget i väsentliga delar på nu gällande kungörelser, därvid dock bestämmelserna i avseende å uppställning och formulering samt, i vissa punkter även i avseende å själva innehållet, i möjligaste mån anpassats efter civila avlöningsreglementet.

De nuvarande kungörelserna med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie tjänstemän inom de olika förvaltningsområdena hava av Kungl. Maj:t med stöd av i vederbörande avlöningsreglementen för ordinarie befattningshavare i sådant hänseende intagna stadganden utfärdats av Kungl. Maj:t utan riksdagens medverkan. Beträffande de icke-ordinarie lärarna hava

vissa principiella frågor framlagts för riksdagen, utan att likväl riksdagen formligen godkänt de ifrågakommande avlöningsbestämmelserna. Med hänsyn till att den i kommitténs reglementsförslag föreslagna lönesättningen blir avgörande för verkens medelsbehov för icke-ordinarie personal och de föreslagna nya lönerna även komma att bilda underlag för ifrågavarande icke-ordinarie tjänstemäns rätt till pension, har departementschefen emellertid ansett, att de i reglementsförslaget upptagna *löneplanerna* böra underställas riksdagens beslut, helst som det av Kungl. Maj:t med riksdagen antagna nya civila avlöningsreglementet icke innehåller något allmänt stadgande med betydande för Kungl. Maj:t att reglera avlöningsförhållandena för den icke-ordinarie personalen. Därjämte har departementschefen funnit det lämpligt, att i detta sammanhang lämna riksdagen redogörelse angående *vissa andra* i lönekommitténs betänkande behandlade frågor av betydelse för de icke-ordinarie tjänstemännens anställnings- och löneförhållanden, varigenom riksdagen beretts tillfälle att uttala sig i dessa ämnen.

Enhetligt avlöningsreglemente. Befattningshavargrupper.

Vid behandlingen av frågan om nya avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie tjänstemän inom de civila förvaltningsområdena har *1936 års lönekommitté* utgått från såsom självfallet att, i likhet med vad som skett beträffande de ordinarie tjänstemännen genom det av riksdagen antagna civila avlöningsreglementet, även de icke-ordinarie befattningshavarna böra inordnas under en gemensam avlöningsförfattning, ett avlöningsreglemente för icke-ordinarie tjänstemän vid den civila statsförvaltningen.

I nu gällande kungörelser med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie tjänstemän är kategoriindelningen av tjänstemännen icke enhetligt genomförd vid de olika verken. Sålunda upptager avlöningsförfattningen för den allmänna civilförvaltningen avlöningsföreskrifter för tjänstemän å extra stat, extra ordinarie tjänstemän och extra tjänstemän. Motsvarande författning för kommunikationsverken reglerar avlöningsförhållandena för extra ordinarie tjänstemän men saknar bestämmelser för de båda övriga grupperna; i stället finnas avlöningsföreskrifter meddelade för aspiranter. Avlöningsbestämmelserna för domänverket upptaga grupperna tjänstemän å extra stat och extra ordinarie tjänstemän, under det att lots- och fyrstatens avlöningskungörelse innehåller detaljerade lönebestämmelser för extra ordinarie och extra tjänstemän.

I avseende å kategorin *tjänstemän å extra stat* har lönekommittén erinrat, hurusom kommittén i sitt den 16 december 1937 avgivna betänkande med förslag till civilt avlöningsreglemente förordat (sid. 72—73), att i samband med den blivande löneregleringen det nuvarande provisoriska avlöningstillägget till extra ordinarie tjänstemän skulle avvecklas genom att begynnelselönen för dessa tjänster i alla lönegrader höjdes en löneklass. Vid bifall till detta förslag skulle de extra ordinarie tjänstemännens löner komma att ligga allenast en löneklass under de för ordinarie tjänstemän i motsvarande löne-

grad gällande. Då efter en sådan omläggning lönebeloppen för extra ordinarie tjänstemän skulle sammanfalla med lönerna för tjänstemän å extra stat, skulle vid i övrigt oförändrade förhållanden skillnaden i lönehänseende mellan de båda grupperna tjänstemän å extra stat och extra ordinarie tjänstemän inskränka sig till vissa särskilda förmåner såsom semester, lön under vissa slag av ledigheter m. m.

Lönekommittén har visserligen för egen del icke kunnat undgå att finna åtskilliga skäl tala för ett bibehållande även framgent av anställningsformen tjänsteman å extra stat och även övertvägt möjligheten att med bibehållande av denna anställningsform genomföra en rationell fördelning av tjänster å extra stat och extra ordinarie befattningar på skilda delar av löneskalan.

Kommittén har emellertid av olika skäl sett sig föranlåten att stanna vid den ståndpunkten, att kategorien tjänstemän å extra stat bör utgå ur avlöningsbestämmelserna. Ehuru en sådan lösning ej kan ske utan vissa olägenheter, hava dock dessa ansetts väga mindre tungt än de fördelar ur förklaringspunkt, som kunna vinnas genom ifrågavarande anställningsforms sloopande.

Vid upprättandet av sitt definitiva förslag till icke-ordinariereglemente har kommittén följaktligen icke upptagit några avlöningsbestämmelser för tjänstemän å extra stat.

De befattningar å extra stat, som förefinnas omedelbart före ikraftträdandet av icke-ordinariereglementet, böra sålunda enligt kommitténs mening ombildas till extra ordinarie befattningar. I anledning av den försämring i vissa avlöningsvillkor, som skulle bliva en följd härav, förutsätter kommittén, att nuvarande innehavare av extrastatstjänster övergångsvis personligen berättigas åtnjuta samma särskilda förmåner (semester m. m.), som tillkomma ordinarie tjänstemän i motsvarande lönegrader.

Lönekommittén har vidare ansett, att i det nya icke-ordinariereglementet böra upptagas avlöningsbestämmelser för kategorierna *extra tjänstemän* och *aspiranter*.

Då emellertid förstnämnda grupp i dess nuvarande lönetekniska mening saknas vid kommunikationsverken och ej heller lämpligen torde böra införas där, utgår kommittén från att extra befattningar skola kunna finnas endast vid övriga i civila avlöningsreglementet avsedda verk.

För kommunikationsverkens del torde liksom hittills böra upptagas avlöningsföreskrifter för aspiranter, medan begreppet extra tjänstemän vid dessa verk alltjämt reserveras för vissa personalgrupper, som avlönas enligt andra regler än avlöningsreglementets. Redan nu äro emellertid lönebestämmelserna för aspiranter och extra tjänstemän i allt väsentligt överensstämmande — om härvid bortses från löneplanens konstruktion — vadan vid avfattandet av kommitténs reglementsförslag hänvisning för aspiranternas del i allmänhet kunnat ske till de för extra tjänstemän förordade bestämmelserna.

Kommittén har även erinrat om andra personalkategorier än de ovan nämnda, beträffande vilka vissa summariska stadganden finnas meddelade i avlöningskungörelserna.

Enligt 4 kap. av kungörelsen 1935:397 gäller sålunda, att för icke-ordinarie tjänsteman, vars avlöning utgår i form av arvode med av Kungl. Maj:t fastställt belopp, Kungl. Maj:t meddelar de särskilda avlöningsbestämmelser, som må erfordras, där ej för visst fall Kungl. Maj:t överlåter åt vederbörande verk att utfärda sådana föreskrifter. För tillfälligt anställd personal ävensom för andra icke-ordinarie befattningshavare, vilka icke avses i kungörelsen, äger vederbörande verk fastställa avlöningsförmånerna, där ej Kungl. Maj:t meddelat beslut i sådant hänseende.

Kommittén har ansett, att dylika summariska stadganden böra — eventuellt kompletterade med vissa materiella regler angående avlöningsförmånernas bestämmande — utfärdas av Kungl. Maj:t genom särskild författning.

Departementschefen har i här berörda frågor anfört, bland annat, följande.

»Med hänsyn till att de ordinarie befattningshavarna inom den civila statsförvaltningen skola från och med nästkommande budgetår inordnas under ett enhetligt avlöningsreglemente finner jag det naturligt, att en motsvarande anordning vidtages i fråga om de icke-ordinarie tjänstemännen och att sålunda även för sistnämnda tjänstemän utfärdas en gemensam avlöningsförfattning i form av ett avlöningsreglemente för icke-ordinarie tjänstemän (civila icke-ordinariereglementet). Någon olägenhet av en sådan anordning lär icke vara att befara i betraktande av att efter mönster från civila avlöningsreglementet de tillägg till eller undantag från de i reglementsförslaget intagna allmänna avlöningsbestämmelserna, som äro eller framdeles kunna visa sig erforderliga för särskilda grupper av icke-ordinarie tjänstemän, avses skola meddelas i en särskild avdelning av icke-ordinarie reglementet.»

Till frågan, för vilka kategorier icke-ordinarie tjänstemän detaljerade avlöningsbestämmelser böra meddelas i ett blivande icke-ordinariereglemente, har Kungl. Maj:t redan vid framläggandet av årets statsverksproposition tagit ståndpunkt. I sådant hänseende må erinras, att ur ämbetsverkens personalförteckningar under de olika huvudtitlarna i förekommande fall utslutits tjänstemän å extra stat. Å andra sidan hava i personalförteckningarna upptagits extra ordinarie befattningar i högre lönegrad än den 20:e, varigenom sålunda redovisats dels de nuvarande extrastatstjänsterna och dels de extra ordinarie befattningar i högre löneställning, som för närvarande finnas. Innebörden av Kungl. Maj:ts förslag i denna del är sålunda, att frågan om inrättande av extra ordinarie befattningar i högre lönegrad än den 20:e hädanefter skall underställas riksdagens prövning, en ordning som dock icke avsetts skola följas för de affärsdrivande verkens vidkommande.

Vid sådant förhållande och då Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag i avseende å kategoriuppdelningen av den mera fast anställda icke-ordinarie personalen överensstämmer med vad kommittén föreslagit saknar jag anledning att i förevarande sammanhang ingå på de erinringar, som i vissa yttranden över kommittébetänkandet riktats mot ett avförande ur avlöningsbestämmelserna av kategorien tjänstemän å extra stat.

I det blivande icke-ordinariereglementet böra alltså icke upptagas några avlöningsbestämmelser för nämnda kategori tjänstemän. Där hittills behov av icke-ordinarie arbetskraft ansetts böra fyllas genom inrättandet av befattningar å extra stat i detta begrepps nuvarande mening, bör för framtiden den extra ordinarie anställningsformen användas. De nuvarande extrastatstjänsterna böra såsom kommittén föreslagit den 1 juli 1939 ombildas till extra ordinarie befattningar och inordnas under de av kommittén föreslagna avlöningsföreskrifterna för extra ordinarie tjänstemän. Jag förutsätter härvid, att de nuvarande innehavarna av extrastatstjänster i den ordning kommittén avsett övergångsvis likställas med ordinarie tjänstemän i avseende å semester m. m.

Jag förordar kommitténs förslag, att i icke-ordinariereglementet även meddelas avlöningsbestämmelser för extra tjänstemän vid den civila statsförvaltningen, med undantag av kommunikationsverken, samt för aspiranter vid sistnämnda verk. Till frågan, i vad mån vissa andra befattningshavargrupper, vilkas löneförhållanden för närvarande äro reglerade vid sidan om gällande avlöningskungörelser, böra inordnas under avlöningsbestämmelserna i ett blivande icke-ordinariereglemente, återkommer jag i det följande.

I anledning av kommitténs uttalande, att de föreskrifter av mera summariskt innehåll, motsvarande de i 3 och 4 kap. av nu gällande kungörelser meddelade, vilka bliva erforderliga beträffande andra icke-ordinarie tjänstemän än som avses i reglementsförslaget — arvodesavlönade tjänstemän, tillfälliga tjänstemän m. fl. — böra utfärdas av Kungl. Maj:t genom särskild författning, torde jag böra nämna, att vissa ämbetsverk, såsom pensionsstyrelsen, statskontoret, kommerskollegium och allmänna civilförvaltningens lönenämnd, i yttranden över kommittébetänkandet framhållit önskvärdheten ur praktisk synpunkt av att dylika föreskrifter erhålla sin plats i icke-ordinariereglementet. Det torde icke vara erforderligt, att Kungl. Maj:t i förevarande sammanhang tager ställning till denna fråga, utan torde ifrågavarande spörsmål få närmare övervägas vid reglementets utfärdande. Jag vill emellertid anmärka, att en komplettering av reglementsförslaget i nu angiven riktning samtidigt torde nödvändiggöra vissa ändringar i den av kommittén föreslagna uppställningen av icke-ordinariereglementet. Det är naturligt att i den mån de nuvarande löne- eller arvodesbeloppen anknutits till gällande löneklassbelopp, såsom fallet är exempelvis beträffande timplärarna vid de statliga läroanstalterna, bör en dylik anknytning framdeles i allmänhet ske till de nya löneklassbeloppen.»

Löneplaner.

Beträffande de i lönekommitténs reglementsförslag intagna löneplanerna yttrar 1936 års lönekommitté:

För att möjliggöra bibehållande eller nyinrättande av extra ordinarie tjänster i högre lönegrad än den 20:e eller ombildning av extrastatstjänster till motsvarande extra ordinarie befattningar bör enligt lönekommitténs me-

ning löneplanen för extra ordinarie tjänstemän liksom för närvarande upptaga 30 lönegrader. Att utbygga den extra ordinarie löneplanen med nya lönegrader, motsvarande lönegraderna 31—34 i löneplan A för ordinarie tjänstemän, har kommittén däremot icke ansett vara påkallat. I enlighet med kommitténs i betänkandet angående civilt avlöningsreglemente förordade förslag har löneplanen i övrigt konstruerats så, att begynnelselönen inom alla lönegrader höjts en löneklass, varigenom antalet löneklasser inom varje lönegrad minskats med en.

Beträffande konstruktionen av löneplanen för extra tjänstemän håller kommittén före, att denna löneplan lämpligen kan begränsas till 20 lönegrader. Av kommitténs statistik rörande tjänstemannabeståndet den 1 maj 1936 framgår, att vid nämnda tidpunkt extra tjänster icke funnos inrättade inom högre lönegrad än den 20:e. Enligt kommitténs mening bör vidare den nuvarande relationen mellan begynnelselönerna för extra och ordinarie tjänstemän upprätthållas. Begynnelselönen för extra tjänstemän inom varje lönegrad skulle sålunda komma att ligga tre löneklasser under begynnelselönen för ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrad. Å andra sidan föreslår kommittén, att antalet löneklasser inom varje lönegrad ökas från två till tre, varigenom slutlöneklassen inom varje lönegrad även framgent skulle komma att sammanfalla med begynnelselöneklassen inom motsvarande extra ordinarie lönegrad. Sistnämnda omläggning förutsattes av kommittén redan i betänkandet angående civilt avlöningsreglemente. Kommittén gjorde därvid (sid. 73—74) vissa uttalanden angående denna omläggning, vilka kommittén anser sig här böra återgiva. Ifrågavarande utbyggnad av löneplanen för extra tjänstemän hade syntts kommittén motiverad av att extra tjänstemän vid allmänna civiltjänstverken ej sällan finge kvarstå i extra anställning under så avsevärd tid, att en ytterligare löneklassuppflyttning i sådan anställning måste anses skälig. Det kunde visserligen göras gällande, att den långa anställningstiden i extra befattning vid vissa verk vore ett missförhållande, för vilket borde sökas bot genom sådana åtgärder i anslags-hänseende, som kunde möjliggöra en rimligare anordning av befordrings-gången. Emellertid anlätades extra personal på sina håll i betydande utsträckning för arbeten, vilka — ehuru långvariga och periodiskt återkommande — icke tillhörde verkets fortlöpande arbetsuppgifter (t. ex. särskilda specialutredningar inom vissa statistiska verk) och alltså icke kunde motivera anställande av personal i mera fast anställning. Även om, såsom kommittén funne önskvärt, strävandena inom förvaltningen i högre grad än hittills på sina håll varit fallet inriktades på att låta den icke-ordinarie rekryteringspersonalen efter en icke alltför lång utbildnings- och prøvotid vinna extra ordinarie anställning, kunde det för nyss avsedda fall vara motiverat att öppna möjlighet till en ytterligare avlöningsförhöjning i extra befattning. Härigenom vunnos ock utgångspunkt för sneddningsregelns tillämpning vid övergång från extra till ordinarie befattning i så måtto, att för löneklassuppflyttning i den ordinarie tjänsten skulle kunna tagas i beräkning tid, varunder tjänstemannen i den föregående befattningen tillhört närmast lägre löneklass.

Vad sålunda anförts vill kommittén här ytterligare understryka. Införandet av en tredje löneklass i de olika lönegraderna av löneplanen för extra tjänstemän har, såsom av de återgivna uttalandena framgår, skett i syfte att bereda en förbättrad löneställning för extra tjänstemän, vilka på grund av särskilda omständigheter icke kunna vinna extra ordinarie tjänst efter rimlig utbildnings- och prøvningstid, och får efter kommitténs förmenande icke tagas till intäkt för en förlängning av anställningstiden i extra befattning i fall, där dylika omständigheter icke föreligga. Det är kommittén angelä-

get att betona att, där stadigvarande behov av en extra tjänstemans arbetskraft föreligger för arbetsuppgifter av permanent beskaffenhet, överförande till extra ordinarie anställning bör ske inom väsentligt kortare tidrymd än den, som erfordras för vinnande av uppflyttning till högsta löneklass inom vederbörande lönegrad för extra tjänstemän.

Genom överförandet av tjänstemän å extra stat till en 30-gradig löneplan för extra ordinarie tjänstemän skulle löneförhållandena icke bliva ordnade för innehavare av vissa enstaka befattningar å extra stat, för vilka lön utgår enligt avd. A av allmänna civilförvaltningens nuvarande löneplan. Med fasthållande i princip av att även dessa tjänster böra ombildas till extra ordinarie, har kommittén ansett denna sak kunna ordnas så, att innehavare av ifrågavarande tjänster i fortsättningen få uppbära lön enligt motsvarande lönegrad av löneplan B i det nya civila avlöningsreglementet samt i övrigt åtnjuta de förmåner, som äro förenade med ordinarie tjänst tillhörande nämnda löneplan. Bestämmelser härom hava i reglementsförslaget intagits i ett särskilt kapitel.

Den nuvarande löneplanen för aspiranter vid kommunikationsverken upptager lönebelopp för 1—27 lönegraderna, dock med allenast en löneklass inom varje lönegrad, vilken löneklass motsvarar begynnelselönen inom motsvarande lönegrad av löneplanen för extra tjänstemän. Kommittén har ansett någon särskild löneplan för aspiranter icke behöva upptagas i reglementet, utan en hänvisning till löneplanen för extra tjänstemän har ansetts tillfyllest. Även för aspiranter skulle sålunda antalet lönegrader begränsas till 20.

I enlighet med vad som förutsatts i betänkandet angående civilt avlöningsreglemente hava lönerna inom de olika löneklasserna av de i reglementsförslaget intagna löneplanerna upptagits till samma belopp som i motsvarande löneklasser enligt löneplanen A i civila avlöningsreglementet. För löneklasserna a, b och c, vilka icke återfinnas i sistnämnda löneplan, hava emellertid lönebeloppen nykonstruerats.

Då det av praktiska skäl är önskvärt att giva de olika löneplanerna förkortade benämningar, som kunna användas vid hänvisningar och citat, har kommittén upptagit beteckningarna *löneplan Eo* för extra-ordinarieplanen och *löneplan Ex* för löneplanen för extra tjänstemän.

Beträffande innehållet av *avgivna yttranden* tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen sid. 13 och 14.

Departementschefen har i ämnet anfört följande.

»De löneplaner för extra ordinarie tjänstemän, extra tjänstemän och aspiranter, som återfinnas i nu gällande avlöningskungörelser för icke-ordinarie personal, överensstämja så till vida med löneplanerna i avlöningsreglementena för ordinarie tjänstemän, att lönebeloppen inom varje löneklass å löneskalan sammanfalla med lönebeloppen i löneklass med motsvarande nummer å den ordinarie löneplanen. Vid upprättandet av de i förslaget till icke-ordinariereglementet intagna nya löneplanerna för extra ordinarie och extra tjänstemän har lönekommittén tillämpat den princip, som sålunda kommit till uttryck redan i nu gällande avlöningsförfattningar. Kommitténs förslag i avseende å löneplanernas konstruktion innebär följaktligen, att i likhet med vad som skett vid upprättandet av löneplan A i civila avlöningsreglementet även de icke-ordinarie tjänstemännens fasta löner uppräknats

till en levnadskostnadsnivå motsvarande indextalet 156 på nuvarande indexskala och att följaktligen i lönebeloppen inräknats dyrtidstillägg efter ett procenttal av 10. I lönerna hava vidare inräknats samma löneförbättring, som beslutats för ordinarie tjänstemän och som genomsnittligt uppgår till eller närmar sig ett belopp av 300 kronor i alla lönelägen vid ett index-tal av 162/163. Då slutligen även lönerna i det föreliggande reglements-förslaget differentierats efter 9 ortsgrupper, ortsgrupperna A—I, skulle alltså jämväl i fortsättningen varje löneklass å de icke-ordinarie löneplanerna komma att i avseende å lönebeloppen sammanfalla med motsvarande löneklass å förut omförmälda löneplan i civila avlöningsreglementet.

Beträffande särskilt konstruktionen av den föreslagna löneplanen för extra ordinarie tjänstemän är vidare att märka, att i denna löneplan, vilken liksom hittills upptager 30 lönegrader, den nuvarande lägsta löneklas-sen inom varje lönegrad indragits. Samtidigt skulle det provisoriska löne-tillägg bortfalla, som beviljats extra ordinarie tjänstemän i samband med 1936 års familjepensionslagstiftning.

Vad löneplanen för extra tjänstemän angår är särskilt att uppmärksamma, att — i jämförelse med vad som i motsvarande hänseende för närvarande gäller — denna löneplan i kommittéförslaget utökats med en löneklass inom varje lönegrad, medan å andra sidan lönegradernas antal i löneplanen begränsats till 20. Löneplanen för extra tjänstemän skulle komma i tillämpning även vid bestämmande av lön till aspiranter vid kommunikationsver-ken, i det att sistnämnda befattningshavare avses skola uppbära lön enligt lägsta löneklassen inom vederbörande lönegrad. I sak innebär detta icke någon ändring i aspiranternas nuvarande löneställning i relation till ordinarie tjänstemän.

Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen för de av-givna yttrandena hava kommitténs löneplansförslag av flertalet ämbetsverk lämnats utan erinran. Även jag anser mig böra förorda kommitténs förslag till fastställelse, dock med viss komplettering såvitt angår löneplanen för extra tjänstemän. I anslutning till vad som påyrkats av direktionen för Ka-rolinska sjukhuset och Serafimerlasarettet samt av domänstyrelsen vill jag förorda, att antalet lönegrader i denna löneplan något utökas för att möj-liggöra inordnande under reglementet av extra tjänstemän i högre löneställning än som motsvarar 20 lönegraden. Jag har emellertid funnit mig böra stanna vid att föreslå upptagande i löneplanen av tre nya lönegrader, löne-graderna 21—23, utformade enligt samma principer som legat till grund för löneplanens konstruktion i övrigt. Däremot finner jag mig icke böra under-stödja försäkringsrådets yrkande om utbyggnad av löneplanen för extra ordi-narie tjänstemän till att omfatta 34 lönegrader. Skulle i enstaka fall en extra ordinarie tjänsteman anses böra beredas högre löneställning än som är möjligt inom vederbörande löneplans ram, torde Kungl. Maj:ts medgi-vande härtill få inhämtas i varje särskilt fall. Detsamma bör gälla i fråga om de extra tjänstemännen.

Jag anser mig även böra tillstyrka, att det fåtal befattningar å extra stat,

å vilka lön för närvarande utgår enligt lönegrad å avd. A av löneplanen i gällande avlöningsreglemente för allmänna civilförvaltningen, efter icke-ordinariereglementets ikraftträdande såsom extra ordinarie tjänster hänföras till motsvarande lönegrad av löneplan B i civila avlöningsreglementet och att innehavarna av sådana tjänster även i avseende å övriga förmåner bliva likställda med de ordinarie tjänstemän, som avlönas enligt nämnda löneplan. Därest framdeles inrättas extra ordinarie befattningar, som motsvara ordinarie tjänster med lön enligt löneplan B, böra givetvis löneförmånerna bestämmas på enahanda sätt.

Såsom framhållits i statsverkspropositionen till årets riksdag (Utgifter å driftbudgeten. För flera huvudtitlar gemensamma frågor, punkten 1), hava lönerna för extra ordinarie och extra tjänstemän vid äskandet av de i rikstatsförslaget för nästkommande budgetår uppförda avlöningsanslagen beräknats enligt de av lönekommittén föreslagna löneplanerna. I ett flertal fall har riksdagen redan fattat beslut om anvisande av sådana anslag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Om än ett ståndpunktstagande i ärendet sålunda i viss begränsad utsträckning föregripits, torde Kungl. Maj:t nu böra hos riksdagen hemställa om godkännande från riksdagens sida av de av mig nyss förordade löneplansförslagen.»

Ändring i anställnings- och avlöningsvillkoren för vissa grupper icke-ordinarie tjänstemän.

Departementschefen har härefter till behandling upptagit frågan, i vad mån införandet av ett enhetligt avlöningsreglemente och i samband därmed avförandet ur avlöningsbestämmelserna av kategorien tjänstemän å extra stat böra öva inverkan på anställnings- och löneförhållandena för sådana grupper av tjänstemän, vilka, ehuru icke inordnade under nuvarande avlöningskungörelser, dock äro närmast jämförliga med där avsedda befattningshavare.

Extra revisionssekreterare. 1936 års lönekommitté har uttalat, att även de extra revisionssekreterarna syntes — i likhet med extrastatstjänstemännen, med vilka de vore närmast att likställa — böra hänföras till gruppen extra ordinarie tjänstemän. Då emellertid de extra revisionssekreterarna hittills ansetts böra i lönehänseende helt jämställas med ordinarie tjänstemän inom 30 lönegraden, borde dessa tjänstemän även efter förändringen till extra ordinarie genom sär föreskrifter i reglementet tillförsäkras ordinarie tjänstemäns löneställning och övriga förmåner.

Nedre justitierevisionen har i avgivet utlåtande förklarat sig icke hava något att erinra mot lönekommitténs förslag i förevarande del. Revisionen har emellertid framhållit, att ett behörigt tillgodoseende av syftemålet med den å revisionens avlöningsstat upptagna anslagsposten för avlöningar till

extra revisionssekreterare förutsätter full frihet att inom anslagspostens ram bestämma antalet extra föredragande under viss tidsperiod ävensom att en sådan anordning emellertid icke skulle låta förena sig med en för varje budgetår på förhand fastställd personalförteckning.

Departementschefen har anfört:

»De speciella arbetsförhållanden, som råda inom nedre justitierevisionen, hava påkallat, att ett särskilt anslag ställts till ämbetsverkets förfogande för att vid uppkommande behov möjliggöra förordnande av extra revisionssekreterare för beredning och föredragning av mål av vidlyftig beskaffenhet eller av brådskande natur. Dessa förordnanden växla ofta såväl i avseende å antal som ock beträffande de tjänstemän — i regel hovrättsassessorer, understundom hovrättsråd — som erhålla förordnandena. Ett förordnande såsom extra revisionssekreterare får därför anses i allmänhet vara av mera tillfällig art än de vikariatsförordnanden, som i stor utsträckning förekomma inom nedre justitierevisionen till följd av de ordinarie revisionssekreterarnas ledigheter för särskilda uppdrag. Det kan med hänsyn härtill ifrågasättas, huruvida man lämpligen för fyllande av behovet av extra föredragande bör inrätta tjänster av den mera fasta natur, som de extra ordinarie befattningarna äga. Efter samråd med chefen för justitiedepartementet har jag kommit till den uppfattningen, att de extra arbetskrafter, som erfordras för målens beredning och föredragning, lämpligen kunna förordnas att för viss tid eller tillsvidare fullgöra på revisionssekreterare ankommande göromål. Dessa tillförordnade revisionssekreterare böra, i likhet med de vikarierande revisionssekreterarna och de hittillsvarande extra revisionssekreterarna, tillförsäkras samma löneförmåner som de ordinarie revisionssekreterarna.»

Adjungerade ledamöter m. fl. icke-ordinarie befattningshavare vid rikets hovrätter. Genom brev den 13 maj 1938 (nr 199) har Kungl. Maj:t meddelat avlöningsbestämmelser för adjungerade ledamöter, som äro assessorer, andra adjungerade ledamöter, fiskaler, fiskalsaspiranter m. fl. icke-ordinarie tjänstemän vid rikets hovrätter.

Adjungerad ledamot, som är assessor, äger uppbära avlöning såsom tjänsteman å extra stat i lönegraden B 29 enligt löneplanen i allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente. Annan adjungerad ledamot åtnjuter lön enligt 26 löneklassen i nyssnämnda avlöningsreglemente; har dylik adjungerad ledamot, utan att vara innehavare av ordinarie domarämbete, förvaltat härads hövdingämbete i minst tre år eller förvaltat sådant ämbete och tjänstgjort såsom adjungerad ledamot i hovrätt likaledes minst tre år, må han från och med nästkommande kalenderkvartal placeras i 28 löneklassen. Finner hovrätt eljest anledning föreligga till placering i högre löneklass än den 26, har hovrätten att därom göra framställning hos Kungl. Maj:t. För adjungerad ledamot skola i övrigt i tillämpliga delar lända till efterrettelse de för motsvarande ordinarie tjänstemän i avlöningsreglementet med därtill hörande tillämpnings- och tilläggsföreskrifter meddelade stadganden.

Assessor i hovrätt har genom Kungl. Maj:ts särskilda beslut medgivits pensionsrätt enligt civila tjänstepensionsreglementet och allmänna familjepensionsreglementet.

Extra fiskal uppbar lön enligt 15 löneklassen. Efter att under sammanlagt ett och ett halvt år hava tjänstgjort såsom extra fiskal må han från och med nästa kalenderkvartal uppflyttas i 21 löneklassen. I övrigt gälla för extra fiskal i tillämpliga delar de för motsvarande ordinarie tjänstemän i allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente med därtill hörande tillämpnings- och tilläggsföreskrifter meddelade stadganden. För uppflyttning i den högre löneklassen må med tjänstgöring såsom extra fiskal likställas efter första fiskalsförordnandet infallande tjänstgöring såsom advokatfiskal, sekreterare eller ledamot i hovrätt, såsom vikarie för häradshövding, såsom biträdande domare, såsom sekreterare i domsaga eller såsom ledamot i rådhusrätt, i vilken enligt gällande bestämmelser jämte borgmästaren sitta minst två lagfarna ledamöter. Tjänstgöring såsom sekreterare eller advokatfiskal i hovrätt må dock tillgodoräknas under sammanlagt högst sex månader. För uppflyttning fordras städse tjänstgöring under sex månader såsom ledamot eller extra fiskal eller fullgörande, efter hovrättens förordnande, under samma tid av göromål, som ankomma på fiskal.

Arvode till fiskalsaspirant utgår med 2,892 kronor för år; och skall beträffande sådan tjänsteman i övrigt i tillämpliga delar gälla vad i 3 kap. kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) stadgas beträffande i sagda kapitel avsedda befattningshavare.

1936 års lönekommitté har föreslagit en tämligen genomgripande förändring av anställnings- och löneförhållandena för hovrätternas icke-ordinarie personal av innebörd, att ett tillräckligt antal extra och extra-ordinarie befattningar skulle inrättas.

Rörande detaljerna i lönekommitténs förslag och innehållet i däröver *avgivna yttranden* tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet sid. 18—25.

Departementschefen har i ämnet yttrat följande:

»Av den nu lämnade redogörelsen för ämbetsverkens yttranden framgår, att kommitténs förslag att genom inrättande av extra ordinarie befattningar för hovrätternas juridiskt utbildade icke-ordinarie befattningshavare bereda de äldre bland dem en tryggare ställning, i allmänhet mötts med gillande från hovrätternas sida och att följaktligen några principiella betänkligheter icke gjort sig gällande vid den verkställda granskningen av förslaget.

De erinringar, som framkommit i de avgivna yttrandena, avse fastmera förslagets utformning och torde i väsentlig mån vara betingade av de vid hovrätterna rådande särskilda rekryteringsförhållandena. Den kritik, som riktats mot kommitténs förslag, visar hän på angelägenheten av att lönefrågorna och därmed förbundna organisatoriska spörsmål upptagas till bedömande i ett sammanhang. Jag vill erinra om att avlöningsförhållandena för den icke-ordinarie hovrättspersonalen äga nära samband med motsvaran-

de förhållanden inom underrätterna på grund av den växelverkan i avseende å domarutbildningen, som råder mellan hovrätterna och domsagorna. Löneförhållandena för domsagornas rättsbildade personal äro för närvarande föremål för överväganden genom domsagoutredningen. En prövning av kommitténs förslag i det vidare sammanhang, som här antytts, torde lämpligen böra anstå i avvaktan på resultaten av dessa överväganden.

Enligt min mening bör alltså civila icke-ordinariereglementet tillsvidare icke vinna tillämpning å adjungerade ledamöter, fiskaler m. fl. vid hovrätterna, utan torde dessa befattningshavares avlöningsförhållanden liksom hittills böra regleras vid sidan om reglementet. Någon anledning att därvid frångå de huvudgrunder, som nu gälla, synes mig icke föreligga. För att emellertid underlätta en framtida övergång till civila icke-ordinariereglementet vill jag förorda, att avlöningsvillkoren för dem från och med nästa budgetår närmare anslutas till civila icke-ordinariereglementets bestämmelser. Det synes mig sålunda böra stadgas, att adjungerad ledamot, som är assessor, skall äga uppbära lön såsom extra ordinarie tjänsteman inom 29 lönegraden i civila icke-ordinariereglementet samt att för honom skola jämväl i övrigt gälla de för extra ordinarie tjänstemän i sagda reglemente meddelade bestämmelserna. Annan adjungerad ledamot torde böra berättigas att åtnjuta lön enligt 26 respektive 28 löneklassen och extra fiskal enligt 15 respektive 21 löneklassen i samma reglemente, varvid jämväl å ifrågavarande befattningshavare civila icke-ordinariereglementets bestämmelser för extra ordinarie tjänstemän torde böra vinna motsvarande tillämpning. Även bestämmelserna om ersättning till fiskalsaspirant böra anknytas till icke-ordinariereglementet.»

Vissa extra ordinarie befattningshavare vid statens sinnessjukhus. 1936 års lönekommitté erinrar, hurusom vissa grupper extra ordinarie tjänstemän tillhörande ekonomipersonalen vid statens sinnessjukhus — i huvudsak kvinnliga ekonomister — för närvarande åtnjuta lön enligt en av medicinalstyrelsen fastställd löneplan, som upptager lägre belopp än löneplanen för extra ordinarie tjänstemän i gällande kungörelse med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare inom allmänna civilförvaltningen. Kommittén anför i anslutning härtill:

Ehuru ifrågavarande tjänstemän tillhöra gruppen extra ordinarie befattningshavare, äro de likväl för närvarande icke pensionsberättigade enligt civila tjänstepensionsreglementet eller allmänna familjepensionsreglementet. Framställning om beviljande av pensionsrätt har gjorts hos Kungl. Maj:t, men ett avgörande av denna fråga har undanskjutits i avvaktan på prövning av spörsmålet om lämplig anställningsform för tjänstemännen i fråga. Kommittén anser visserligen, att extra ordinarie anställning och därmed pensionsrätt i allmänhet icke bör medgivas tjänstemän med lägre lön än enligt den för extra ordinarie tjänstemän gällande allmänna löneplanen. Övervägande skäl hava emellertid synts kommittén i detta fall tala för ett inordnande av befattningshavarna under icke-ordinariereglementet såsom extra ordinarie tjänstemän. Vid bifall härtill torde den för ifrågavarande ekonomister nu gällande löneplanen böra omarbetas i närmare anslutning till löne-

planen för extra ordinarie tjänstemän i kommitténs förslag till icke-ordinariereglemente. Med hänsyn till löneplanens betydelse såsom grund för pensionsunderlagens beräkning synes det lämpligt, att Kungl. Maj:t fastställer löneplan och övriga erforderliga avlöningsbestämmelser.

Departementschefen har i ämnet anfört följande:

»Den personal vid statens sinnessjukhus, varom här är fråga, innehar för närvarande ställning såsom extra ordinarie tjänstemän men har hittills icke ansetts böra medgivas pensionsrätt. Då det här gäller befattningshavare, vilkas anställning är av stadigvarande natur, finner jag lönekommitténs förslag om deras inordnande under icke-ordinariereglementets bestämmelser för extra ordinarie tjänstemän skäligt. Den för dem nu gällande särskilda löneplanen torde emellertid böra omarbetas i anslutning till de principer, som ligga till grund för de i kommitténs förslag till icke-ordinariereglemente intagna löneplanerna. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa den nya löneplanen. Av ett inordnande av ifrågavarande befattningshavare under civila icke-ordinariereglementet följer, att de bliva berättigade till tjänste- och familjepension.»

Semester och avdragsfria tjänstledighetsdagar.

Enligt nuvarande avlöningskungörelser äger extra ordinarie tjänsteman, där det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, från och med det år, under vilket han fyller 30 år, intill det år, under vilket han fyller 40 år, åtnjuta *semester* under samma antal dagar, som fastställts för ordinarie tjänsteman inom motsvarande lönegrad och med en ålder understigande 40 år. För extra ordinarie tjänsteman, som fyllt 40 år, liksom ock för extra ordinarie tjänsteman, som ej fyllt 30 år, stadgas däremot en semestertid, som med 5 dagar understiger den för ordinarie tjänsteman inom motsvarande lönegrad och åldersklass gällande.

I 1936 års lönekommittés reglementsförslag hava bestämmelserna om semester så omformulerats, att rätten för extra ordinarie tjänstemän i åldern 30—40 år att åtnjuta semester till samma antal dagar, som tillkomma ordinarie tjänstemän inom motsvarande åldersgrupp, skulle bliva beroende av att tjänstemannen uppfyllt villkoret om 6 års civil statsanställning.

Lönekommittén har vidare föreslagit, att extra ordinarie tjänstemän skola, i likhet med vad som i civila avlöningsreglementet medgivits för ordinarie tjänstemän, bliva berättigade till visst antal *avdragsfria tjänstledighetsdagar* vid ledighet på grund av behörigen styrkt sjukdom. Antalet dylika tjänstledighetsdagar har av kommittén begränsats till sju. Såsom förutsättning för åtnjutande av sådan förmån skulle gälla, att tjänstemannen under sammanlagt minst sex år innehaft ordinarie eller extra ordinarie befattning i statens tjänst.

I *avgivna yttranden* hava, bland annat, riksräkenskapsverket ansett, att extra ordinarie tjänstemän böra vid uppnådda 30 års ålder bliva berättigade

att för hela den återstående tjänstetiden åtnjuta samma antal semesterdagar årligen som ordinarie tjänstemän, och vissa andra myndigheter yrkat uppmjukning av de föreslagna villkoren för åtnjutande av avdragsfria tjänstledighetsdagar.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»Jag hyser tvekan om lämpligheten av att, såsom i kommitténs förslag skett, knyta utsträckningen av semestertiden efter fyllda 30 år till förutsättningen av viss anställningstid. För min del har jag i stället ansett mig böra biträda riksräkenskapsverkets förslag, enligt vilket nuvarande anknytning av semesterrätten till levnadsåldern bibehålles men även extra ordinarie tjänstemän i högre åldersklasser — 40 år och mera — skulle i likhet med åldersklasserna 30—40 år bliva i semesterhänseende likställda med ordinarie tjänstemän inom samma åldersgrupper. Ett bifall till riksräkenskapsverkets förslag skulle innebära en genomgående förlängning av den årliga semestertiden för extra ordinarie tjänstemän i åldern 40 år och däröver med 5 dagar. Då bland extra ordinarie tjänstemän i de högre åldersgrupperna finnas en del befattningshavare, som på grund av organisatoriska eller andra skäl icke kunna erhålla ordinarie anställning och därigenom komma i åtnjutande av förlängd semester, synes en dylik förbättring av semesterrätten vara motiverad av billighetsskäl. Det må ock erinras, att genom extrastatstjänsternas slopande under avlöningsbestämmelserna för extra ordinarie tjänstemän skulle komma att inordnas åtskilliga tjänster, med vilka hittills varit förordnad ordinarie tjänstemans semesterförmån.

Jag har för bedömande av innebörden av den sålunda ifrågasatta utvidgningen av semesterrätten låtit från några av de största civila ämbetsverken införskaffa uppgifter rörande åldersfördelningen bland den nuvarande extra ordinarie personalen. Dessa uppgifter giva, såsom förmodat var, vid handen, att antalet extra ordinarie befattningshavare inom högre åldersklasser icke är särdeles stort i förhållande till hela antalet dylika tjänstemän vid vederbörande verk. Sålunda hade av hela sammanlagda antalet extra ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket och statens järnvägar — tillhoppa 4,930 befattningshavare — ej mera än 538 befattningshavare, eller omkring 11 procent, uppnått den ålder av 40 år eller därutöver, som för dem skulle på angivet sätt medföra en utvidgning av semesterrätten.

Tillräcklig anledning att ändra de av lönekommittén förordade villkoren för åtnjutande av avdragsfria tjänstledighetsdagar synes mig icke föreligga.»

Sjukvård och begravningshjälp.

I det nya civila avlöningsreglementet (32—39 §§) hava för samtliga i reglementet avsedda ordinarie tjänstemän meddelats enhetliga föreskrifter i fråga om rätt till sjukvård på vederbörande myndighets bekostnad. Till följd av dessa bestämmelser kommer i och med reglementets ikraftträdande förmanen av kostnadsfri läkarvård m. m. att utsträckas till de i reglementet

avsedda tjänstemän, vilka för närvarande icke äga åtnjuta denna förmån annat än vid skada till följd av olycksfall i tjänsten.

I civila avlöningsreglementet hava jämväl föreskrifterna angående begravningshjälp erhållit ett i förhållande till nuvarande bestämmelser på området förändrat innehåll. Generellt stadgas (40 § 1 mom.), att till dödsbo efter avliden ordinarie tjänsteman skall såsom begravningshjälp utbetalas ett belopp av 400 kronor. Efterlämnar tjänstemannen anhöriga, som äro berättigade till familjepension enligt allmänna familjepensionsreglementet, skall emellertid begravningshjälpen, där tjänstemannens lön för månad jämte därå belöpande rörligt tillägg överstiger familjepensionen för månad, ökas med ett belopp motsvarande skillnaden.

De ändrade bestämmelser i fråga om sjukvård på statens bekostnad samt begravningshjälp, som meddelats i civila avlöningsreglementet, hava föranlett 1936 års lönekommitté att vid utarbetande av förslag till civilt icke-ordinariereglemente ansluta motsvarande bestämmelser för extra ordinarie tjänstemän m. fl. till civila avlöningsreglementet.

Vad först angår den kostnadsfria sjukvården har kommittén föreslagit, att för i reglementsförslaget avsedda extra ordinarie tjänstemän samt extra tjänstemän och aspiranter skall gälla vad i civila avlöningsreglementet jämte därtill hörande tilläggsbestämmelser i sådant hänseende stadgas beträffande ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrader. Innebörden härav är bland annat, att rätt till sjukvård på vederbörande myndighets bekostnad nu skulle i den omfattning, som stadgas i civila avlöningsreglementet, tillkomma även sådana i civila icke-ordinariereglementet avsedda extra ordinarie och extra tjänstemän, vilka för närvarande icke äga åtnjuta sådan förmån annat än vid olycksfall i tjänsten.

Vidare skall enligt kommitténs förslag de i civila avlöningsreglementet meddelade bestämmelserna angående begravningshjälp äga motsvarande tillämpning å extra ordinarie tjänstemän. Frånsett att begravningshjälpen härigenom normalt fixerats till ett visst belopp, 400 kronor, skulle sålunda även till dödsbo efter extra ordinarie tjänsteman i vissa fall kunna utgå förhöjning å begravningshjälpen. För extra tjänsteman och aspirant skulle begravningshjälpen generellt utgå med nyssnämnda belopp.

Departementschefen har icke haft någon erinran att framställa mot de föreskrifter beträffande sjukvård på statens bekostnad samt begravningshjälp för extra ordinarie tjänstemän m. fl., som kommittén upptagit i sitt förslag till civilt icke-ordinariereglemente.

Rörligt tillägg. Barntillägg.

Enligt lönekommitténs reglementsförslag skall rörligt tillägg utgå till extra ordinarie och extra tjänstemän samt aspiranter under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som genom utfärdandet av civila avlöningsreglementet fastställts för ordinarie personal. I statsverkspropositionen till

årets riksdag hava i de olika ämbetsverkens avlöningsstater under särskilda poster beräknats medel för ifrågavarande ändamål beträffande såväl ordinarie som icke-ordinarie befattningshavare.

Vidare har lönekommittén i sitt betänkande hemställt, att barntillägg övergångsvis måtte få utgå till vissa i civila icke-ordinariereglementet avsedda befattningshavare enligt de grunder, som jämlikt riksdagens i skrivelse nr 388 år 1938 meddelade beslut skola tillämpas beträffande i civila avlöningsreglementet avsedda ordinarie tjänstemän. Jämväl för nu ifrågavarande ändamål hava i statsverkspropositionen under de olika huvudtitlarna anslag beräknats beträffande både ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän.

Departementschefen har förordat vad kommittén sålunda föreslagit.

Ett inom finansdepartementet överarbetat preliminärt *förslag till civilt icke-ordinariereglemente* har såsom bilaga fogats vid statsrådsprotokollet. *Departementschefen* har beträffande detta förslag anfört, att han vid propositionens avlämnande ännu icke varit beredd att fatta definitiv ståndpunkt till detsamma.

Utskottets yttrande.

Mot förslaget, att löneförhållandena för de icke-ordinarie befattningshavarna i likhet med vad som skett för de ordinarie tjänstemännen regleras genom ett enhetligt avlöningsreglemente, civila icke-ordinariereglementet, är från utskottets sida intet att erinra.

I anledning av vad i propositionen framhållits rörande borttagandet ur avlöningsbestämmelserna av kategorien tjänstemän å extra stat samt de nuvarande extrastatsbefattningarnas ombildning till extra ordinarie tjänster torde utskottet få erinra, att riksdagen genom vad som anförts dels i dess skrivelse den 7 februari 1939 (nr 18) dels ock genom sina beslut beträffande av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition under olika huvudtitlar framlagda förslag tagit principiell ståndpunkt till denna fråga. Vad föredragande departementschefen i den nu föreliggande propositionen härutinnan anfört torde därför icke påkalla något särskilt yttrande från utskottets sida. Utskottet anser sig böra instämma i den av departementschefen uttalade uppfattningen rörande lämpligheten av att i det blivande civila icke-ordinariereglementet upptagas detaljerade avlöningsbestämmelser för grupperna extra ordinarie tjänstemän, extra tjänstemän vid andra civila verk än kommunikationsverken samt aspiranter vid sistnämnda verk.

Såsom framgår av föredragande departementschefens uttalande i propositionen, har departementschefen ansett de löneplaner, som innefattas i det vid propositionen såsom bilaga fogade reglementsförslaget, böra underställas riksdagens beslut med hänsyn till att den däri angivna lönesättningen blir avgörande för verkens medelsbehov för icke-ordinarie personal och de föreslagna nya lönerna även komma att bilda underlag för de icke-ordinarie tjänstemännens rätt till pension. Utskottet, vars yttrande över den före-

liggande propositionen sålunda lärer i huvudsak vara påkallat närmast beträffande de i bilagan intagna löneplanerna för extra ordinarie och extra tjänstemän, får i sådant hänseende anföra, att utskottet icke funnit anledning att häremot framställa någon erinran. Utskottet tillstyrker fördenskull, att ifrågavarande löneplaner av riksdagen godkännas.

De i propositionen föreslagna ändringarna i vissa icke-ordinarie tjänstemannagrupperns anställnings- och avlöningsförhållanden hava icke givit utskottet anledning till anmärkning. Vad särskilt angår den rättsutbildade icke-ordinarie personalen vid rikets hovrätter anser utskottet lämpligt, att avlöningsvillkoren för denna personal från den 1 juli 1939 och tillsvidare, i avvaktan på resultatet av pågående utredningar, ordnas enligt för denna personal nu tillämpade huvudgrunder, ehuru i viss anslutning till det blivande civila icke-ordinariereglementet. De i propositionen härutinnan givna närmare anvisningarna synas utskottet böra följas.

Beträffande vad i propositionen anförts och föreslagits i fråga om semester och avdragsfria sjukledighetsdagar för extra ordinarie tjänstemän, rörande sjukvård och begravningshjälp, rörligt tillägg ävensom — övergångsvis — barntillägg för extra ordinarie och extra tjänstemän m. fl. anser sig utskottet, utan att intaga någon mera bestämd ståndpunkt, i huvudsak icke hava anledning framställa någon erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

1) godkänna de av föredragande departementschefen förordade löneplanerna för extra ordinarie och extra tjänstemän inom den civila statsförvaltningen;

2) besluta, att rörligt tillägg skall utgå till extra ordinarie och extra tjänstemän samt aspiranter enligt av departementschefen förordade grunder; samt

3) besluta, att barntillägg skola övergångsvis utgå till vissa här avsedda befattningshavare enligt av departementschefen förordade grunder.

Stockholm den 2 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Landeryd, *Bergström*, *Ström* i Lidköping, *Larsson* i Varberg, *Bäcklund*, *von Heland*, *Nisser*, *Boman* och *Bergman*: samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Svensson* i Grönvik, *Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Falla, *Lindberg* i Umeå, *Andersson* i Södergård, *Persson* i Tidaholm, *Åqvist*, *Olsson* i Staxäng, *Andersson* i Malmö och *Mårtensson*.